

A la recerca de l'ànima d'Europa

La Fundació Joan Maragall organitza un debat amb ponents molt rellevants

Miquel Àngel Codina
Barcelona

La Fundació Joan Maragall (FJM) és una entitat creada l'any 1989 per l'arquebisbat de Barcelona que fomenta la presència del pensament cristià en la cultura del país. La reflexió sobre el paper dels valors compartits per la tradició cristiana i la tradició laica en el projecte europeu ha estat des dels inicis a l'agenda de la FJM i ha incentivat el seu debat intern i nombrosos actes públics.

Fruit d'aquesta reflexió, el març del 2015 la FJM va organitzar al monestir de Montserrat el I Congrés de Qüestions de Vida Cristiana, un espai de diàleg entorn de l'ànima, dels valors espirituals i dels trets culturals que la vertebraven. Arran del congrés, la revista montserratina *Qüestions de Vida Cristiana* —dirigida des de fa uns anys per la FJM— ha dedicat el número monogràfic *Europa: retrobar l'ànima* a recollir l'esperit d'aquella trobada d'intel·lectuals amb el propòsit de revitalitzar l'ànima d'Europa per al bé de les persones i dels pobles del continent i també per al bé de tota la humanitat.

La FJM ha fet un pas més i va organitzar el dimecres 4 de maig a la sala d'actes del Palau Macaya de Barcelona una taula rodona, moderada pel filòsof i teòleg Francesc Torralba, amb uns ponents d'allò més rellevants: l'escriptor i periodista Vicenç Villatoro i el filòsof i escriptor Josep Ramoneda. Entre les personalitats assistents, hi havia el P. Josep Maria Soler, abat de Montserrat; Mons. Joan Enric Vives, bisbe d'Urgell i copríncep d'Andorra; Enric Vendrell, director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, i Joan Rigol, expresident del Parlament de Catalunya.

«Existeix l'ànima d'Europa? Està amagada avui dia? O bé és un anacronisme?», es va preguntar Francesc Torralba en veu alta. I va esmentar diferents rostres d'Europa, «com una mena de calidoscopi»: l'Europa geogràfica, la burocràtica, l'econòmica, la dels drets socials, la cultural i l'espiritual. Així mateix, el moderador va esmentar dos elements que la configuren: «La constel·lació de valors, que són els seus horitzons de referència, i la força motriu que la mou.»

Dualitat permanent

Josep Ramoneda va dir que «sempre és oportú parlar de l'ànima d'Europa». I va establir un paral·lisme metafòric, en el qual «Europa és com un llibre que està prenent consciència que li cauen les pàgines... o potser és que no estaven tan ben lligades com semblava». Segons el conferenciant, amb el pas del temps «s'ha anat construint una fantasia, basada en un innegable eurocentrisme».

«Una de les característiques de la idea d'Europa —va observar Ramoneda— és la dualitat permanent: racionalitat-irracionalitat, nord-sud, est-oest...» I va afegir que «Europa no

Vicenç Villatoro, Francesc Torralba i Josep Ramoneda.

esdevindrà mai una unitat sociocultural com la dels Estats Units, ja que el continent europeu té una diversitat i profunditat cultural tan inmensa que no es pot uniformar». També va recordar que el filòsof Edmund Husserl advertia que «el gran perill d'Europa és la fatiga».

Josep Ramoneda, en el seu article *L'esperit dual d'Europa*, publicat a *Qüestions de Vida Cristiana*, escriu que «a Europa, la diversitat li és estructural. No hi ha un sol principi fundador i unificador. Ni Grècia, ni Roma, ni el cristianisme ni la Il·lustració. És un precipitat de capes històriques».

Clima de malestar

Per la seva banda, Vicenç Villatoro es va qüestionar el motiu «del malestar actual a Europa, que és com si hagués perdut l'ànima». «Estem força bé, però no ens trobem gaire bé. Europa ha pres consciència de no ser el centre del món. Des de l'acabament de la Segona Guerra Mundial, el ressentiment se n'ha apoderat», va afirmar el director del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. Aquest malestar també té una altra causa: «El procés de construcció d'Europa s'ha fet de manera equivocada.»

N'hi ha que manifesten que «el món vell ha mort i que el món nou encara no ha nascut», però Villatoro és de l'opinió que «el món nou ja ha nascut (el de la globalització) i que el món vell es nega a morir-se (el del reforçament dels ordres antics). Per al ponent, els elements identitaris europeus són principalment tres: l'economicisme, l'individualisme i el racionalisme».

Vicenç Villatoro va posar en relleu que «la construcció d'Europa ha viscut amb incomoditat el fet religiós». Tot i que es declara obertament agnòstic, Villatoro va reconèixer davant dels assistents a la taula rodona que «jo

«L'ànima d'Europa és l'humanisme»

és bo del tot i hi plana per damunt una sospita: massa economia, massa poca política, massa poc sentiment».

Tres esferes

Francesc Torralba va cloure l'acte amb algunes reflexions. «Per conèixer el que és Europa, cal fer una mirada retrospectiva a la seva llarguíssima història. El conjunt de referències bàsiques del que som els europeus es pot estructurar en tres esferes: Jerusalem (la tradició judeocristiana), Atenes (l'enorme contribució de filòsofs com Sòcrates, Plató i Aristòtil) i el binomi renaixement-modernitat, que pot identificar-se amb ciutats com Florència, d'una banda, o París i Berlín, de l'altra», va argumentar el moderador.

«El fil conductor és l'humanisme, sobretot el valor de la persona humana. No hem d'acomplexar-nos de les nostres arrels. Sens dubte, l'ànima d'Europa és l'humanisme», va constatar Torralba.

Tradició i qualitat al servei de l'hostaleria des de 1880

Venda
T 93 318 14 95
F 93 412 44 45
Roger de Llúria, 12-14
08010 Barcelona

Lloguer
T 93 308 01 04
F 93 308 71 93
Pg. de la Verneda, 150
08030 Barcelona

CASA GAY S.A.

www.casagay.com